

GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn

DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK-0999 København C
T +45 3520 3040
www.dr.dk

21. januar 2019

Kære

Du har den 1. januar 2019 klaget over en udtalelse fra én af DR's politiske korrespondenter i en udsendelse på DR1 i forbindelse med statsministerens nytårstale. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og lavet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen



Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi: Journalen

Konst. etikchef Anja Lundberg Andersen
Underdirektør Frank Serup Laybourn
Redaktionschef Morten Tvegaard
Chefkonsulent Marianne Juul

Resumé

DR's politiske korrespondent brugte i direkte TV nytårsdag ordet "grisefarvet". DR Nyheder og journalisten beklagede efterfølgende ordet, men tog afstand fra, at det skulle være sagt for at støde eller genere danskernes hudfarve. Klager mente imidlertid, at udtrykket blev brugt med det formål at være forhånende. Klager ankede sagen til Lytternes og Seernes redaktør (LSR). I konklusionen slår LSR fast, at det var en fejl at bruge ordet "grisefarvet" som reference. Det var uheldigt at sammenligne hudfarve med et dyrs kulør. Men LSR lægger til grund, at journalisten begik en fejl og ikke havde til hensigt at krænke nogen, samt at sagen er beklaget.

Gennemgang af sagen

Den 1. januar 2019 klager _____ (i det følgende 'Klager') over en udtalelse fra DR's politiske korrespondent Christine Cordsen. Udtalelsen blev fremsat i forbindelse med en analyse af statsministerens nytårstale. I klagen til DR skriver Klager:

"Se ovenstående - kommentator Anne Cordsen omtaler danskere som "grisefarvede" 4.40 inde i programmet.

Beskrivelsen er dybt krænkende forhånende og racistisk.

DR skal være klar over der også følger en politianmeldelse efter denne klage."

Redaktionschef Morten Tvegaard svarer Klager:

"Jeg vil gerne beklage, at du har følt dig stødt af den kommentar, som Christine Cordsen kom med i udsendelsen d. 1. januar. Jeg vil godt understrege, at udtalelsen på ingen måde er sagt for at støde eller genere danskeres hudfarve (herunder Christines egen). Bemærkningen er sagt i en liveudsendelse, hvor man nogen gange får brugt ord, som man bagefter fortryder. Det gør Christine også selv, og hun har allerede været ude og undskylde brugen af ordet på sin Facebookside.

Der er hverken racistiske, politiske eller andre skjulte motiver bag udtalelsen – der er blot tale om en kæk bemærkning, som kan støde, og derfor ikke burde være faldet. Det fortryder hun, og det beklager jeg."

Klager er ikke tilfreds. Den 8. januar 2019 klager han videre til Lytternes og seernes redaktør (LSR). Klager skriver:

"I programmet Dronningens nytårstaffel, direkte den 1. januar 2019 omtaler kommentator Christine Cordsen danskere som "grisefarvede". Dette sker ca. 4,40 minutter inde i programmet som kan ses her:

https://www.dr.dk/tv/se/efter-nytarstalen-tv/nytarstaffel-tale-3/dronningens-nytarstaffel-direkte?fbclid=IwAR31WXqu8_cJvFday2hx_l84qKH8Jr4tiF-3JlkszfYPEGxCVUUWT10aulU#!/04:50

Dermed overtræder hun straffelovens § 266 b som hedder:

1. §266 6 b. Den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Udtrykket "grisefarvede" er dybt krænkende, ydmygende og forhånende og fremsættes i et åbent forum og i et medie der spreder udsagnet."

Jeg klager over både Christine Cordsen ytring og Morten Tvegaards svar. At bruge hudfarve og en analogi til et dyr i beskrivelsen af mennesker er krænkede og en ringeagtsytring.

Morten Tvegaard kalder det en "kæk" bemærkning selvom den klart har et formål. At være forhånende. Ville Cordsen tilsvarende kalde arabere for "rottefarvede"? Morten Tvegaard skriver hun har beklaget sig på sin private facebookside. Det er uden relevans. Ytringen blev fremsat på nationalt tv og i DR regi. Der er ikke kommet en officiel beklagelse på dr.dk og udtalelsen er heller ikke redigeret ud af programmet der stadig er online på dr.dk. Der ses ikke at være foretaget personalemæssige konsekvenser for Christine Cordsen.

Jeg skal henvise til tidligere afgørelse for ordet "rotteynge" er vurderet som værende i strid med DRs etik og fik konsekvenser for en Facebookbruger. Jeg har endnu ikke set personalemæssige konsekvenser for Christine Cordsen.

"Brugen af ordet "rotteynge" for eksempel om en familie er et nedsættende smædeord, som chikanerer og krænker. Lytternes og seernes redaktør slår fast, at sådanne udtalelser er klart over stregen og en overtrædelse af DR's etik."

<https://www.dr.dk/etik-og-rettelser/brugernes-redaktoer/kan-jeg-klage-til-lytternes-og-seernes-redaktoer>

Jeg bekræfter samme dag over for Klager, at jeg behandler sagen.

"Grisefarvet" sagt i den konkrete udtalelse

I programmet "Dronningens nytårstaffel, direkte" svarer Christine Cordsen (04:31):

"I virkeligheden har Mette Frederiksen jo lagt sig mere over i retning af Dansk Folkeparti som sådan en dyrker, en illusion om, at man kan rulle det hele tilbage, og at man kan sende folk hjem, og vi kan netop få et samfund som i halvtredserne, hvor der ikke var så mange med en anden hudfarve end grise farvet. "

Jeg refererer nedenfor i gennemgangen til denne samlede udtalelse, hvori ordet indgår, når jeg omtaler ordet "udtalelsen."

Indstilling og analyse

Klager mener, at ordet "grisefarvet" i udtalelsen er krænkende og racistisk, og Klager opfatter ordet som værende en overtrædelse af Straffelovens paragraf 266 b. Den del behandler jeg ikke, da det ligger uden for mit område at tage stilling til. Ligeledes er det også uden for mit område at bedømme Klagers krav til DR's behandling af Christine Cordsen, da jeg ikke har med personaleanliggender i DR at gøre.

Samtidig henviser Klager til en tidligere afgørelse fra LSR, hvor ordet "rotteynge" blev vurderet som værende i strid med DR's etiske retningslinjer. Den afgørelse er ikke relevant i denne sammenhæng. Ordet indgik i en sag om, hvor grænsen går i forhold til ytringer i debatten på DR Nyheders Facebook-sider og omtale af andre debattører dér. Herunder hvilke ord en debattør må bruge i en DR Facebook-debatråd, og det er ikke en parallel situation til den, som Klager beskriver her.

Klagers opfattelse er baseret på, at DR's medarbejder med ordet "grisefarvet" - efter Klagers opfattelse - udtaler sig nedværdigende, krænkende og racistisk om etniske danskere.

I DR's etiske retningslinjer står, at DR-medarbejdere skal være særligt opmærksomme på nedsættende ord, som i nogle kredse er harmløse, men kan virke krænkende i andre kredse. Det kan være på grund af religiøse og kulturelle forhold. Det gælder også i liveproduktioner, hvor der i videst muligt omfang skal tages de nødvendige forbehold.

Som DR Nyheder over for Klager har erkendt i sit svar, så kan ordet "grisefarvet" opfattes som stødende, og det var ikke tilsigtet at støde nogen. "Grisefarvet" var ikke heldigt, og jeg medgiver Klager, at det var stødende, og det var en fejl at bruge ordet "grisefarvet" som reference. Det blev en for karikeret bemærkning. Det er beklaget af DR Nyheder, og først og fremmest har såvel journalisten som DR Nyheders ledelse erkendt, at ordet var en fejl, og DR Nyheder har slået fast, at det ikke var tilsigtet at støde nogen endside fremsætte en nedsættende karakteristik af danskere i almindelighed. Jeg lægger til grund, som det siges af DR til Klager, at bemærkningen var sagt i direkte TV, hvor det ikke var muligt at fortryde.

Klager lægger op til, at DR bør redigere ordet ud af programmet, hvilket jeg ikke kan støtte. Det er en meget vidtgående beslutning af fjerne noget i DR's indhold, og det har denne fejl ikke tyngden til. Det er betænkeligt at redigere i "historien" på den måde.

Klager mener, at DR Nyheder burde beklage officielt. Det kan jeg støtte. Når DR har beklaget over for Klager samt besvaret henvendelser (på Facebook) fra andre, der også kritisk har forholdt sig til udtalelsen, samt givet interview i medierne om

sagen, bør DR også offentliggøre sin beklagelse på DR's egen side for rettelser, dr.dk/fejl og fakta.

Konklusion

DR's politiske korrespondent brugte ordet "griseifarvet" i en direkte nytårsudsendelse på DR1 i forbindelse med en kommentar til statsministerens nytårstale.

Klager har ret i, at det var en fejl at bruge ordet "griseifarvet" som reference. Det var uheldigt at bruge hudfarve og sammenligningen med et dyrs kulør.

Det var et for karikeret og stødende ordvalg, som – ifølge journalisten selv og DR Nyheder – var tænkt som humoristisk og med et glimt i øjet. DR Nyheder har i lighed med journalisten selv beklaget, at det ord blev valgt og har understreget, at det ikke var intentionen at være nedladende eller stødende. En fejl skete på direkte TV og blev beklaget. Jeg finder ikke støtte for Klagers påstand om, at udtalelsen på trods af DR Nyheders forklaring skulle have haft det bevidste formål at være forhånende. Jeg støtter heller ikke Klagers opfattelse af, at fejlen var af en sådan tyngde, at den skulle redigeres ud af programmet. Klager påpeger, at der ikke er kommet en officiel beklagelse på DR. Når DR Nyheder har beklaget over for klagere, på Facebook samt i pressen, bør beklagelsen også fremgå af DR's egen side til det formål - dr.dk/Fejl og Fakta.

Klager får medhold i at ordet var en fejl og kunne opfattes som stødende, men ikke medhold i, at det var sagt bevidst for at være stødende, og Klager får heller ikke medhold i, at programmet bør redigeres om.

Klager får delvist medhold.

Jesper Termansen, den 17. januar 2019

